

AZ MTA ERDÉSZETI TUDOMÁNYOS BIZOTTSÁG HÍRLEVELE

2025. január 8.

Tisztelt Köztestületi Tag!

Ezúton szeretnénk mindenkit tájékoztatni, hogy 2024. december 5-én az MTA Erdészeti Tudományos Bizottságának ülésére került sor Sopronban. Az alábbiakban közzétesszük az ülés emlékeztetőjét:

EMLÉKEZTETŐ

MTA Erdészeti Tudományos Bizottság Ülése

Időpont: 2024. december 5. (csütörtök) 10 óra (hibrid ülés, online csatlakozási lehetőséggel)

Helyszín: SOE Erdőmérnöki Kar tanácsterme (A-épület).

Napirendi pontok:

1. Az Erdészeti, Faipari és Vadgazdálkodási Lexikon-Szótár összeállításával kapcsolatos fejlemények (Bartha Dénes elnök, Bejó László, Bidló András, Náhlik András alelnökök és meghívottak)
2. A tudományos publikációk minőségbiztosításának kérdésköre (Bejó László alelnök, vitaanyag mellékelve)
3. Az erdészet „külső” megítélése és hatása a szakpolitikára (Mátyás Csaba akadémikus)
4. Az MTA200 2026. márciusában megrendezendő agrárhónappal kapcsolatos feladatok (Bartha Dénes elnök)
5. Egyebek (Bartha Dénes elnök, Hirka Anikó titkár)

1. Az Erdészeti, Faipari és Vadgazdálkodási Lexikon-Szótár összeállításával kapcsolatos fejlemények

Bartha D.: Köszöntötte a külső meghívottakat. Az Erdészeti, Faipari és Vadgazdálkodási Lexikon-Szótár elkészítését a közelmúltban határozta el az ETB. Ősszel a Nyelvtudományi Központ Lexikológiai Intézetétől megkeresés volt az MTA Agrártudományok Osztálya felé, hogy frissíteni szeretnék a terminológiai adatbázisokat, kérik az egyes tudományterületeket, hogy készítsenek lexikonokat, szótárakat. Érkezett tőlük útmutató és egy minta adatfelvivő excel felület is. Indulhat a munka, megvan a technikai háttér.

A meghívott kollégák egyes technikai részletek (szoftver) ismertetését kérték.

Bartha D.: Az összeállított Lexikon-Szótárt az egyetem ill. a hallgatók számára is elérhetővé szeretné tenni a Bizottság a Digitális Átállás program keretében.

Paár Dávid is megjegyzéseket fűzött az elhangzottakhoz a szoftverrel kapcsolatban.

Bartha D.: Az elképzelés nemcsak lexikon, hanem többnyelvű (német, angol, román, esetleg székely) szótár is. A Halász Aladár féle (angol-magyar, magyar-angol) szakszótár digitalizálásra került. Német nyelvű szótár több is van (Hiller-féle, Iványi Ákos-féle). A román ill. székely szótár összeállítását erdélyi kollégák segíthetik majd. Következő lépések: az albizottságok állítsanak össze minta-szakszavakat, továbbá a tudománytörténeti könyveket felhasználva tudományterületenként először 10, majd 100 fogalom összeállítása a feladat. Ha ez megvan, akkor egy fogalomtárat állítunk össze a határok meghúzásával. Ezután kezdődhet az effektív munka: albizottságokon belül munkabizottságok alakítása, eddigi munkák átnézése.

Faragó S.: Német nyelvű vadbiológiai lexikon több is létezik, ezeket segítségül lehet hívni.

Csóka Gy.: A digitális megjelenés miatt terjedelmi korlátok nincsenek, az illusztrációk irányába is el lehet mozdulni.

Schiberna Endre a szinonimák kérdéskörét vetette fel.

Bartha D.: A majdan használt excel táblázat ezt is kezeli.

Rédei Károly felajánlott egy 1986-ban megjelent orosz nyelvű enciklopédiát.

Horváth Csaba újabb technikai kérdéseket vetett fel.

Mátyás Csaba felvetette, hogy a társtudományok által már elkészített szakszavakat használni, átvenni kellene, főleg az „átfedő” szakterületeken.

Határidő az első, tudományterületenként (erdészet, faipar, vadgazdálkodás) kb. 10 főfejezet x 10 szakszó kidolgozására: 2025. március 15.

Felelősök: a 10-10 legfontosabb fogalom kidolgozására azok a szerkesztők, akik a tudománytörténeti könyvfejezetek szerkesztői is voltak, albizottságokként.

A könyvtár vállalja, hogy az eddigi szótárakat, lexikonokat digitalizálja, ami segítheti a munkát.

2. A tudományos publikációk minőségbiztosításának kérdésköre

Bejő László az előzetesen szétküldött anyag alapján a tudományos publikálás minőségbiztosításának kérdéskörét részletezte: Az ún. „open access” cikkek térnyerése üdvözlendő, ugyanakkor problémákat is felvet a gyorsabb lektorálás és megjelenés a tudományosság szempontjából. Fontos a téma, hiszen sokakat érinthet ez a tudományos ranglétrán való előrelépés során, és az egyetemen is elvárás a minél több, minél rangosabb publikáció megjelentetése. Abból a szempontból is érdekes a téma, hogy az egyetem Phd hallgatóit melyik irányba tereljük? Mire törekedjenek?

Bartha D.: Különbséget lát a publikációs elvárások szempontjából a tudományos előrehaladás, valamint a kuratóriumi elvárások között.

Csóka Gy.: A közelmúltban terítékre került egy kisebb körben a magyar nyelvű tudományos cikkek helyzete, ezen belül is az Erdészettudományi Közlemények nehéz helyzete. A nemzetközi lapokban megjelenő tudományos cikkek is sokfélék, vannak jó és kevésbé jó cikkek (pl. MDPI folyóiratai esetében). A felvetett problémák jelen vannak egyes folyóiratok esetében. Ez hatással lehet és problémát okozhat pl. nagydoktori cselekmények esetében (volt erre konkrét példa is). Az lenne a jó, ha az időnként „könnyen megjelenő” cikkek mellett minél több hagyományos megjelenésű, nagy múltú folyóiratban megjelenő cikk is lenne egyetemünkön.

Faragó S.: A jövőre 200 éves MTA kifejezetten üdvözli a magyar nyelv „segítését”, a magyar nyelvű közlemények megjelenését. Itt is megmutatkozik tehát a kettősség a magyar és idegennyelvű publikációk vonatkozásában. Vannak jó minőségű magyar nyelvű szaklapok is, segíteni, értékelni kellene pl. az EK-be történő publikálást egyetemen belül.

Csóka Gy.: Van arra is példa, hogy magyar nyelvű folyóirat Scopus-WOS listás lett, erre kellene törekedni az EK esetében is, sok rangos cikk megjelentetésével. Emellett a határon túli magyar szakemberek is igénylik a magyar nyelvű szakcikkeket. Az Erdészeti Lapok cikkei pedig közvetlenül a „tő” mellettiekhez juttatnak el szakmai információkat.

Bejó L.: Az MDPI lapjai között is vannak jó és feketelistás folyóiratok is.

A fenti vitához lásd az M1, M2 mellékleteket.

3. Az erdészet „külső” megítélése és hatása a szakpolitikára

Mátyás Csaba az Erdészeti Lapok szeptemberi számában megjelent saját cikkét ajánlja elolvasásra (EL 159(9): 384-386.). Megjegyzi, hogy egyes fontos döntéshozatali folyamatokban nincs képviselte az erdészetnek/erdészettudománynak, ami komoly problémákat okozhat. Lektorálás esetén legyen komoly a kritika, hiszen nagy a lektoráló felelőssége. Ajánlja még az EL novemberi számában megjelent interjút, amit Ripszám Istvánnal készítettek.

Bartha D.: Javasolja a publikálásokkal kapcsolatban egy Erdészeti Tudományos Bizottsági állásfoglalás megfogalmazását a munkáltatók (Rektor és Kuratórium) és az Államtitkárság felé. Az állásfoglalás elkészült, az érintettek megkapták.

4. Az MTA200 2026. márciusában megrendezendő agrárhónappal kapcsolatos feladatok

Bartha D.: 2025 és 2026 a Magyar Tudomány éve, ami feladatokat is jelent a Bizottság számára. 2026. márciusát az Agrártudományok Osztályának kell rendezvényekkel „kitölteni”, ebben vagyunk mi is érintettek és január 20-ig várják a javaslatokat az albizottságoktól.

5. Egyebek

Bartha D.: Mátyás Csaba akadémikus Pannon Tudományos Díjat kapott, ami egy életműdíj. Gratulálunk!

Az MTA-n most van elfogadás alatt a doktori szabályzat. Változás: egy ideig ún. rövid értekezést is lehetett készíteni, ez a lehetőség továbbra is adott lesz, de az előzetes követelmények, mutatók nagymértékben növekedtek, mintegy háromszorosára. Az Agrárosztályon belül még ennél is nagyobb mértékben, összesen hatszorosára emelkedtek a követelmények egyes mutatók esetében. Az Akadémia emlékérmeket szeretne megjelentetni. Ezzel kapcsolatban a Bizottság ötlete, hogy jövőre lesz a 200. kislevelű hárs elültetése az Akadémiai Emlékerdőben, ezt kellene valahogy megjeleníteni az érmén.

Néhány esemény a közelmúltból: október 31-én megtörtént a 199. kislevelű hárs elültetése Sopronpusztán, november 19-én bemutatásra került a bükk monográfia, november 22-én pedig megvolt a bemutatója a tudománytörténeti sorozat 3. kötetének (A faanyagtudományok története Magyarországon).

A Magyar Tudomány 2025. májusi számát az Agrárosztály fogja megtölteni. Ebben megjelenik két könyvismertetés, valamint egy történeti áttekintés, amit hárman (Bartha D., Faragó S., Mátyás Cs.) állítottak össze, az erdészeti, faanyagtudományi és vadbiológiai tudományok elmúlt 200 éves történetéről. Gerencsér András (VEAB elnök) megkeresésére egy konferencia megrendezését vállaltuk be 2025-ben, a Magyar Tudomány Ünnepe programsorozat keretében (2025. november 2.), a fenntarthatóság és a klímaváltozás témakörében. Bartha Dénes és Bende Attila összeállítottak egy Fekete Lajos monográfiát, ami tördelés alatt áll. A kérdés, hogy legyen-e a Bizottság tanulmánykötet sorozatának része (5. kötet)?

A Bizottság tagjainak véleménye alapján a sorozat része lesz.

Csóka Gy.: Bejelentette, hogy 2025. az erdővédelem szempontjából egy kiemelkedő évjárat. 1925-ben született Igmándy Zoltán, Pagony Hubert és Szontagh Pál. Igmándy professzornak van szobra Sopronban, de a másik kettő személynek nincs. Tervek szerint az ERTI Sárvári Központjában lesz egy-egy domborművük felavatva, egybekötve egy konferenciával, november-decemberben, ami hármuk munkássága és személye előtt tiszteleg majd. Az Erdészeti Lapok decemberi számában jelenik meg egy felhívás ezzel kapcsolatban.

A fenti kezdeményezéshez lásd az M3 mellékletet.

MELLÉKLETEK:

M1.Publikation_Equitable_scientific_cooperation_worldwide_Position_paper_of_the_German_Commission_for_UNESCO

M2.Publikation_Gleichberechtigte_Wissenschaftskooperation_weltweit_Positionspapier_der_Deutschen_UNESCO-Kommission

M3.Pagony-Szontagh 100 Erdészeti Lapok, 159(12): 545.

Azok az ETB tagok, akik eddig nem jutottak hozzá a bükk monográfiához, Bartha Dénesnél átvehetik a kötetet.

Az ETB következő ülés várható időpontja: 2025. márciusa

Lejegyezte: Hirka Anikó

ETB titkár

2024. november 19-én lezajlott „A bükk és a bükkösök Magyarországon” új monográfia bemutatója. A bemutató előadásai megnézhetők a következő linken, valamint ugyanerről az oldalról a könyv szabadon letölthető:

<https://www.uni-sopron.hu/letoltheto-anyagok>

Szeretettel ajánljuk minden érdeklődő figyelmébe!

**Ezúton kívánunk minden Köztestületi Tagnak eredményekben gazdag, békés új
esztendőt!**

Bartha Dénes
MTA ETB elnök

Hirka Anikó
MTA ETB titkár